

Otázka: Španělsko a Francie

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Devon

ŠPANĚLSKO

Základní informace:

- člen EU (vstup 1986), NATO
- státní zřízení: parlamentní monarchie
- španělský král - Juan Carlos I.
- 45 milionu obyvatel

Příroda:

1) Meseta

- plošina ve vnitrozemí Pyrenejského (Iberského) poloostrova
- přerušena pohořími např. Picos De Europa
- převážně suchá, k severozápadu přibývá srážek, lesů

2) Pyreneje

- 3 horní pohoří na severu
- velehorský ráz
- turistika a lyžování

3) Sierra Nevada

- 2. nejvyšší evropské pohoří (po Alpách)

4) Pobřeží

- rozsáhlá přímořská rekreace
 - středomořská: novější střediska např. Zlaté pobřeží a Divoké pobřeží
 - atlantské pobřeží: lesnaté, hornaté oblasti; tradiční střediska (např. San Sebastian)

5) Souostroví Baleáry

- souostroví ve středomoří
- Mallorca, Ibiza

6) Kanárské ostrovy

- zeměpisně patří k Africe
- vulkanický původ v Antlatiku
- Tenerife, Gran Canaria, Lanzarote

Dějiny

- římská provincie Hispánie
- počátky 18. století - ovládnutí Araby (Maurové) - > Muslimové
- reconquisti: znovu dobytí Španělska do křesťanských rukou (končí ovládnutí Granady 1492)
- sjednocení Habsburky - obrovské koloniální panství v Novém světě
- typické projevy: flamenco, kytara, corrida

a) KASTÍLIE - vnitrozemí poloostrova

• MADRID

- hlavní město až za Habsburků
- královský palác Prada: jedna z nejvýznamnějších malířů světa (Velazques, El Greco, Goya, Picaso)

- Escorial: rozsáhlý královský zámek a klášter (hrobka Habsburků)

- **ÁVILA**

- dochované hradby

- **SALAMANCA**

- stará univerzita

- **BURGOS**

- gotická katedrála

- **TOLEDO**

- bývalé hlavní město

- míšení kultur: křesťanské, muslimské, židovské

b) ANDALUSIE - nejtypičtější oblast Španělska, památky na Mauri

- **SEVILLA**

- středisko obchodu s koloniemi

- jedna největších katedrál (pohřben Colombus) - 3. největší v Evropě

- zámek v maurském stylu

- **CORDÓBA**

- bývalé centrum maurské moci (chalífá)

- velká mešita z části přestavěna na kostel

- **GRANADA**

- jejím ovládnutím skončila reconquista (znovudobytí Španělska 1492)

- Alhambra: opevněné maurské sídlo, lví dvůr

→ **Římské památky:**

- Merida
- Jerez de la Frontera – vinařská oblast, aperitiv Cherry

c) ATLANSTSKÁ OBLAST – hornaté, vlhké, zalesněné.. „zelené Španělsko“

2 odlišné národy:

- **Galicijci:** kulturně a jazykově blízcí Portugalům
- **Bascové:** jazyk neznámého původu, tradičně odbojný (terorismus – ETA)

• **SANTIAGO DE COMPOSTELA**

- významné poutní místo k domnělému hrobu sv. Jakuba
- velká bazilika
- poutní cesty do Santiaga lemovány památkami

• **ALTAMIRA**

- jeskyně s prehistorickými skalními malbami

• **BILBAO**

- Guggenheimovo muzeum: moderní stavba, architekt Gehry

• **PAMPLONA**

- slavný svátek (Fiesta) s během před býky

d) KATALÁNSKO- nejvyspělejší oblast Španělska, jazyk = katalánština

• **BARCELONA**

- 2. největší španělské město

- centrum Katalánska
- gotická čtvrt s katedrálou Sagrada Família (umělec Gaudí)
- Montserrat: Mariánské poutní místo ve skalách poblíž Barcelony

- **VALENCIA**

- 3. největší město
- moderní areál umění a věd

FRANCIE

Základní informace:

- rozlohou 3. největší země Evropy
- 60,5 milionu obyvatel
- člen EU (vstup 1952), NATO, OSN
- poloprezidentská republika (parlament, prezident volený přímo občany)
- prezident - Francois Hollande
- motto - volnost, rovnost, bratrství

Příroda:

a) FRANCOUZSKÁ NÍŽINA

- oblast pařížské pánve, protéká zde řeka Seina

- **Normandie**

- venkovská krajina
- památky na vylovení spojenců v roce 1944
- plísňový sýr Camembert
- jablečný destilát Calvados

- **Bretagne**

- poloostrov na západě
- venkovská krajina
- megalitické památky (Carnac)

- **Údolí řeky Loiry**

- Loira je nejdelší francouzská řeka
- „zahrada Francie“ - hodně památek
- mnoho zámků např. Chambord

- **Údolí řeky Garonny**

- významná vinařská oblast okolo Bordeaux
- lanýže
- vinná pálenka Cognac (koňak)

- **Champagne**

- pahorkatiny na východě Paříže
- slavné perlivé víno

- **Burgundsko**

- historická oblast mezi Seinou a Rhonou
- slavné vinařství
- marketingově úspěšná vína Cabernet, Beaujolais

- **Lotrinsko**

- oblast u Německa, město Verdun
- památky na 1. světovou bitvu

b) FRANCOUZSKÉ STŘEDOHOŘÍ

- rozsáhlý žulový masiv
- oblasti vulkanické, vápencové (kaňony, jeskyně)

- termální lázně Vichy

c) ALPY

- mohutná pásma západních krystalických Alp
- nejvyšší hora Evropy - Mt. Blanc 4807 m, pod ním středisko Chamonix
- největší lyžařské areály na světě (3 údolí)
- na jihu vápencová pásma - mohutný kaňon Verdon
- na sever pokračují středohory JURA a hluboké údolí Rýna (Alsasko - vinařství)

d) STŘEDOMOŘSKÉ POHOŘÍ

- a) Provensálsko - malebný kraj mezi Alpami; kuchyně a kosmetika
- b) Azurové pobřeží - část riviéry pokračující do Itálie; atraktivní skalnaté subtropické; střediska: Cannes(filmový festival), Nice, Monako

e) PYRENEJE

- třetihorný pohoří s pásmy velehorskými, vápencovými
- horská turistika

f) KORSIKA

- hornatý ostrov - atraktivní turistika, kaňony
- skalní města, peřeje, přímořská rekreace
- obyvatelstvo blízké Italům, svérázná města

Dějiny:

- Výchozí kultury:

- keltská (Galové)
 - římská (Galie)
 - germánské (frankové, burguni, normané)
-
- Francie se formulovala na základě francké říše
 - hlavní historické přírody - vznik gotiky a katedrál, velká francouzská revoluce a expanze Napoleona
 - koloniální říše, tradiční centrum kultury a umění
 - nejvýznamnější kuchyně (gastronomie)
 - dlouho nejnavštěvovanější země světa

Památky:

• PAŘÍŽ

- 12 milionu obyvatel
 - řeka Seina
 - staré město většinou zbouráno
 - typické slohy klasicismus a secese
 - sídlem UNESCO
 - TGV - nejrychlejší superexpresy
 - typické široké bulváry, hlavní = Champs-Elysees
-
- Vítězný oblouk: uprostřed hvězdicového náměstí
 - Eiffelova věž: rozhledna ke světové výstavě 1890, výška 321m, 40let nejvyšší budova světa
 - Invalidovna: ústav válečných invalidů, v kostele pohřben Napoleon
 - Louvre: bývalý královský palác, největší galerie světa (Mona Lisa od Leonarda), na nádvoří moderní pyramidy
 - Muzeum d'Orsay: galerie malířství 19. století, v budově bývalého nádraží
 - Národní opera: jedna z neprestížně, nová+stará budova na náměstí Bastily
 - Sorbona: jedna z nejstarších univerzit
 - Notre Dame: gotická katedrála poblíž je cenná Sv. kopule
 - MontMartre: pahorek s bazilikou Sacré-Coeur, kolem bohémská čtvrť, ulice nočního života - kabaret Moulin Rouge
 - Centre Pompidur: moderní kulturní centrum připomínající továrnu

- La Défense: mrakodrapní čtvrť s dominantou Velké archy „kostka“
- Versailles: rozsáhlý zámecký areál u Paříže, baroko, velké zahrady, rozkvet za Ludvíka XIV.

- **ROUEN**

- centrum Normandie
- katedrála
- za 100leté války s Angličany upálena Johanka z Arku

- **ŠTRASBURK**

- centrum Alsaska
- katedrála
- sídlo Evropského parlamentu a Evropský soud pro lidská práva

- **DIJON**

- palác burgundských vévodů

- **LYON**

- 2. největší město

- **AVIGNON**

- ve 14. století sídlo papežů a schyzma papežů
- mohutný opevněný palác

- **MARSEILLE**

- 3. největší město
- hlavní přístav

- **CARCASSONE**

- město s dochovaným opevněním

- **TOULOUSE**

- výroba letadel - největší osobní letadlo AIRBUS 380

ŘÍMSKÉ PAMÁTKY

- provincie Gálie, prosperující kultura
- od 3. století pronikání Barbarů
- četné římské památky na jihu
- > Arles: akvadukt - most přes řeku Gard

ZÁMKY NA LOIŘE

- četné renesanční zámky se zahradami
- největší z nich Chambord

GOTICKÉ KATEDRÁLY

- gotika vznikla ve 12. století v oblasti Paříže - typický znak = lomený oblouk
- 3 nejdokonalejší katedrály kolem Paříže, zasvěceny Panně Marii (Notre Dame)

- Chartres
- Remeš
- Amiens

- katedrála = 1. biskupský kostel ve smyslu církevní
- 2. ve smyslu architektonickém
- > bazilikální 3lodí (vyšší prostřední loď)
- > příčná loď kolem kněžiště (chór) je zaklenutá chodba (ochoz) s věncem kaplí
- > bohatý opěrný systém - směřovaný do výšky, velká okna s vitrážemi, složité žebrové klenby, zdobné západní průčelí s věžemi

KLÁŠTĚRY

- významné kláštery Benediktinu a Cisterciálu v Burgundsku např. Cluny
- > Lurdy: mariánské poutní místo v Pyrenejích, legenda o zázračném vyléčení
- > Mont Sant Michel: opevněný klášter na ostrůvku při pobřeží Normandie